

Po dlouhých porodních křečích se Vám dostává do rukou první (dvoj)číslo *Sešitu pro umění, teorii a příbuzné zóny*. Sešit je úzkoprofilové periodikum zaměřené na teoretické a kritické *texty*, jež se dotýkají *širších* sociokulturních souvislostí vzniku, prezentace a recepce současného umění. Sešit neobsahuje atraktivní obrazový materiál a nepřináší aktuální reakce na domácí umělecké počiny. Jádrem každého čísla by měly tvořit *překlady* textů, které jsou podstatné nebo informativní vzhledem k nějaké právě probíhající debatě ve světě umění, jakož i v dalších možných světech. Přebírání a překládání už publikovaných textů nepovažujeme za nouzové řešení, ale za doplňování důležitých referenčních bodů pro rozvíjení smysluplné diskuse. Zároveň bychom chtěli konfrontovat přeložený materiál s adekvátními protějšky z *lokálního* prostředí. Doufáme, že se nám tak podaří v každém čísle poskytnout částečný vhled do komplexního pole otázek a stanovisek souvisejících s vybraným fenoménem. Sešit je určen nejen těm, kdo se aktivně zajímají o současné umění nebo se podílí na jeho vytváření, ale *všem*, kdo jsou ochotni připustit si možnost, že v této oblasti života společnosti se mohou objevit inspirující podněty pro porozumění naší době. V neposlední řadě adresujeme Sešit sami sobě, protože chápeme práci na jeho přípravě jako formu *sebevzdělávání*. Ve vztahu k našim potenciálním čtenářům tak vystupujeme v roli pologramotných zprostředkovatelů vědění, kteří nejsou o víc než o jednu lekci napřed.

Tématem čísla je spolupráce a participace v aktuálním sociálně angažovaném umění. Výchozím impulsem pro volbu tohoto tématu byl článek Claire Bishop „The Social Turn: Collaboration and its Discontents“ (*Artforum*, 2006), jehož nová, rozšířená verze otevírá tento svazek. Bishop polemicky staví proti sobě kritéria etické nezávadnosti a estetického působení při posuzování příkladů kolaborativních uměleckých praktik. Dva rozdílné výklady klasifikace, genealogie, motivů a účinků těchto postupů nabízejí příspěvky Marie Lind a Christiana Kravagny. Grant Kester v jednom z klíčových článků k dané problematice přichází s odvážnou tezí, podle níž sdílení autorství s více účastníky značí nástup nového paradigmatu umělecké tvorby.

Další blok textů tvoří pozice umělců, podané ve formě rozhovorů, autorských prohlášení a projektů. Český umělec Karel Mlčoch do jisté míry předpověděl vztahové tendence devadesátých let v akci *Noc-*

lehárna z roku 1979. Rozhovor s ním připravili členové umělecké skupiny Ládví, v jejichž site-specificky orientované práci etická kritéria hrají zásadní roli. Ládví se na dané publikaci podílí rovněž dvěma projekty spojenými se stejnojmenným pražským sídlištěm – inzerátem a vloženou pohlednicí. Řadu etických a estetických otázek, s nimiž se musí potýkat umělci tematizující konflikty a traumata ve společnosti, otevírá Patricia C. Philips v rozhovoru s chilským umělcem Alfredo Jaarem. Thomas Hirschhorn v autorských prohlášeních ke dvěma projektům zahrnujícím prvek participace zdůrazňuje autonomii umělecké tvorby, již podle něj není možné směřovat s činností sociálních pracovníků. Nakolik tyto dvě úlohy lze rozlišit v přístupu české umělkyně Kateřiny Šedé můžeme posoudit na základě dopisů účastníků jejího projektu *Každě pes jiná ves*, který byl v jedné fázi prezentován také na documenta 12 v Kasselu.

Přítomné číslo uzavíráme dvěma texty, které se dívají na možnost sociálního působení umění z teoretické perspektivy autonomie uměleckého díla a jejího (možného) překonání v avantgardě. Jde o kapitolu z knihy německého literárního vědce Petera Bürgera *Theorie der Avantgarde* (1974) a o rozhovor umělecko-aktivistické skupiny Chto delat? s francouzským filosofem Jacquesem Rancièrem. Tyto dva texty zároveň předjímají následující číslo Sešitu, v němž se chceme ex post věnovat třem otázkám, které tvořily leitmotivy letošního dvanáctého ročníku výstavy documenta: „Je modernita naší antikou?“, „Co je holý život?“ a „Co dělat?“.

Václav Magid